

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ДО НІМЕЦЬКОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ-АГРАРІІВ

Ольга Піддубцева

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
Дніпро, Україна*

The article opens the concept of readiness of students of agricultural institutions of higher education for German-speaking professionally oriented communication. The structure of readiness for German-speaking professionally oriented communication is analyzed; it consists of motivational, content and communicative components. The main point and characteristics of each readiness` criterion are described in detail. The levels of the formation of readiness for German-speaking professionally oriented communication are determined.

Key words: readiness, components, criteria, characteristics, levels.

Процес євроінтеграції актуалізує проблему покращення якості іншомовної підготовки за професійним спрямуванням в закладах вищої освіти. Результатом цієї підготовки повинна бути сформована готовність до професійно орієнтованого спілкування, зокрема німецькою мовою. Через це виникає потреба в додатковому дослідженні структури готовності студентів-аграріїв до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування.

Попри той факт, що дослідженням структури готовності до іншомовного професійно орієнтованого спілкування займалися різні науковці (О. Можаровська, Ю. Ніколаєнко, О. Резунова, В. Смелікова, М. Сотер, К. Якушко), це питання не можна вважати повністю вивченим.

Метою дослідження є проаналізувати компоненти, критерії, показники та рівні сформованості готовності до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування у студентів аграрних закладів вищої освіти.

Термін «готовність» стоїть на розі багатьох наук, тому існує велика кількість підходів до трактування цього поняття. З філософської точки зору «готовність» розглядають як цілісну інтегральну характеристику суб'єкта діяльності, прояви якої пов'язані з широким спектром суб'єктивних сил. В педагогіці «готовність» розуміють як «складне багаторівневе утворення, якому притаманна усталена структура якостей та здібностей особистості, що реалізується в діяльності» (Ковальчук, 2017). Першочерговим завданням професійної підготовки студентів у виші стає формування професійної готовності, до складу якої входить й готовність до іншомовного професійно орієнтованого спілкування. Її трактують як «інтегровану якість особистості, яка охоплює відповідні знання, вміння, навички, якості та цінності, позитивну мотивацію

та налаштованість на міжкультурну взаємодію, що у комплексі забезпечують повноцінне, ефективне виконання професійних обов'язків через продуктивну комунікацію, побудовану на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії, співпраці, толерантності, емпатії, мобільності поведінки, відсутності етноцентризму, відкритість, готовності до діалогу, вмінні сприймати і розуміти інші культурні позиції і цінності» (Сотер, 2018). В свою чергу під готовністю до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування ми розуміємо здатність особистості використовувати набуті знання та вміння з німецької мови для здійснення успішної німецькомовної професійно орієнтованої комунікації.

Аналіз наукової літератури дає змогу стверджувати, що структура готовності до іншомовного професійно орієнтованого спілкування є доволі складним утворенням, яке має в своїй структурі взаємопов'язані та взаємозумовлені компоненти. Ознайомившись з різними підходами та концептуальним положенням щодо розуміння вищезазначеного явища, ми виокремили мотиваційний, змістовний та комунікаційний компоненти в структурі готовності до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування студентів-аграріїв.

Для їх оцінки ми розробили критерії та конкретизували показники сформованості готовності до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування. Поняття «критерій» та «показник» є доволі дискусійними. Під критерієм ми розуміємо «деякого роду стандарт, відповідно до якого щось оцінюється» (Немов, 2007), а показник – це «явище або подія, за якими ми можемо судити про динаміку певного процесу» (Семенова, 2009). Слід зазначити, що поняття «критерій» ширше за поняття «показник». Один критерій може об'єднувати у собі велику кількість показників, які тісно взаємопов'язані. Розглянемо докладно критерії та показники сформованості готовності до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування у студентів-аграріїв.

Мотиваційно-професійний критерій знаходить своє віддзеркалення в мотивах студентах, які спонукають їх до вивчення та вдосконалення своїх навичок та умінь в німецькомовному професійно орієнтованому спілкуванні. Серед показників цього критерію слід виокремити зацікавленість та відповідальне ставлення студентів до оволодіння німецькою мовою за професійним спрямуванням

Змістовно-когнітивний критерій відображає наявність систематизованих знань, а також їх повноту та дієвість для адекватної організації німецькомовного професійно орієнтованого спілкування. Серед характерних показників змістовно-когнітивного критерію ми виокремили: 1) знання з граматики та синтаксису, що є необхідними для вираження, розуміння і продукування широкого кола текстів у професійній діяльності аграрія; 2) лексичні знання, що включають в себе знання термінів, аббревіатур та фразеологічних конструкцій для вільного німецькомовного спілкування з колегами; 3) знання комунікативних тактик та стратегій для подолання комунікативних бар'єрів з метою налагодження ефективної взаємодії зі співрозмовниками.

Діяльнісно-комунікативний критерій проявляється у сформованості комунікативних умінь студентів, рівні самоконтролю та володінні мовними нормами під час німецькомовного професійно орієнтованого спілкування з представниками інших культур. Діяльнісно-комунікативний критерій має такі показники: 1) здатність розрізняти різні стилістичні реєстри в усному та писемному спілкуванні; 2) вміння швидко та чітко сприймати важливу інформацію під час особистих бесід, дискусій та лекцій; 3) вміння ініціювати та підтримувати ефективну комунікативну взаємодію, пристосовуватися до змін, що можуть трапитись під час розмови чи дискусії, використовуючи базові засоби зв'язку для поєднання висловлювань у чіткі та логічно об'єднані міркування.

Завдяки означеним критеріям та показникам нам вдалося виокремити високий, достатній, задовільний та низький рівень сформованості готовності до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування студентів-аграріїв.

Отже, структура готовності до німецькомовного професійно орієнтованого спілкування студентів-аграріїв складається з мотиваційного, змістовного та комунікаційного компонентів. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в експериментальній перевірці рівнів сформованості готовності за допомогою означених критеріїв та їх показників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук, М.О. (2017). Формування готовності майбутніх учителів до застосування мультимедійних навчальних систем у початковій школі. Житомирський державний університет ім. Івана Франка, Житомир.
2. Немов, Р.С. (2007). Психологический словарь. Москва: Владос.
3. Семенова, А.В. (2009). Парадигмальне моделювання у професійній підготовці майбутніх учителів: монографія. Одеса: Юридична література. с. 15-24.